

โรคติดเชื้อระบบสืบพันธุ์นำรั้ว : ภาวะตกขาวมีกลิ่นเหม็น

อ.พญ.เจนจิต ฉายะจินดา
นางสาวปาริตา เป็นสูงเนิน
หน่วยโรคติดเชื้อทางนรีเวชและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สตรี
ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา
Faculty of Medicine Siriraj Hospital
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ภาวะตกขาวมีกลิ่นเหม็นเป็นภาวะที่พบได้บ่อย ไม่ใช่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงของจำนวนแบคทีเรียในช่องคลอด อย่างไรก็ตาม การมีเพศสัมพันธ์อาจทำให้เกิดภาวะนี้ได้ เนื่องจากน้ำอสุจิซึ่งมีความเป็นด่าง จะไปเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในช่องคลอดซึ่งปกติมักมีความเป็นกรดสูง โดยฝ่ายชายมักไม่มีความผิดปกติใดๆ

ภาวะตกขาวมีกลิ่นเหม็นเกิดจากสาเหตุใด

เนื่องจากความสมดุลของแบคทีเรียในช่องคลอดเปลี่ยนแปลงไป โดยปกติในช่องคลอดจะมีแบคทีเรียหลายกลุ่ม กลุ่มดีคือกลุ่มแลคโตแบซิลไล ซึ่งสร้างสภาวะกรดในช่องคลอด เพื่อควบคุมไม่ให้แบคทีเรียกลุ่มไม่ดีคือกลุ่มที่ไม่ใช้ออกซิเจนเพิ่มจำนวนขึ้น ภาวะใดก็ตามที่ทำให้แบคทีเรียกลุ่มไม่ดีเพิ่มจำนวนขึ้น ก็จะทำให้มีภาวะตกขาวมีกลิ่นเหม็นเกิดขึ้น ได้แก่ การสวนล้างช่องคลอด รวมถึงการนอนแช่ในอ่างน้ำที่มีฟองสบู่มาก การใช้น้ำยาเฉพาะที่หรือสเปรย์ดับกลิ่นที่บริเวณอวัยวะเพศ ใช้ผงซักฟอกปริมาณมากที่เป่ากางเกงชั้นในแล้วล้างออกไม่หมด การสูบบุหรี่ เป็นต้น นอกจากนี้ พบว่าการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย (เนื่องจากน้ำอสุจิเป็นด่าง) การมีเลือดประจำเดือน (มีอาการช่วงก่อนมีประจำเดือนและหลังหมดประจำเดือนใหม่ๆ) หรือการใส่ห่วงอนามัยชนิดมีฮอร์โมน ก็จะเพิ่มโอกาสการมีภาวะนี้ด้วย

ภาวะนี้ไม่ใช่โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แต่การมีเพศสัมพันธ์ทำให้เกิดอาการได้ และสามารถพบได้ในความสัมพันธ์ระหว่างหญิงกับหญิง และการมีเพศสัมพันธ์โดยใช้ปาก โดยเกิดจากน้ำลายไปทำลายความเป็นกรดในช่องคลอด

อาการและอาการแสดงของภาวะตกขาวมีกลิ่นเหม็น

อาการที่เกิดขึ้นได้ มีดังนี้ ตกขาวปริมาณมากขึ้น สีขุ่น มีกลิ่นเหม็น โดยเฉพาะช่วงก่อนและช่วงหลังมีประจำเดือน หรือหลังมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่มีอาการแสบคันในช่องคลอด

การตรวจเพื่อวินิจฉัยภาวะตกขาวมีกลิ่นเหม็น

แพทย์จะทำการตรวจภายใน และนำตกขาวไปตรวจดูภายใต้กล้องจุลทรรศน์ทั้งแบบดูทันที และนำไปย้อมสีก่อนนำมาดู นอกจากนี้แพทย์จะทำการตรวจดูภาวะกรดต่างในช่องคลอดร่วมด้วย

การรักษาภาวะตกขาวมีกลิ่นเหม็น

การรักษาทำได้ง่ายมาก โดยการให้ยาในรูปแบบรับประทานหรือยาทาทั้งสิ้น 7 วัน แต่โดยทั่วไปนิยมให้ยารับประทานมากกว่า เนื่องจากยามีความปลอดภัยสูงและสามารถใช้ได้ในสตรีตั้งครรภ์และสตรีที่กำลังให้นมบุตร อย่างไรก็ตาม ท่านควรแจ้งให้แพทย์ทราบเสมอ หากท่านกำลังตั้งครรภ์หรือให้นมบุตรอยู่ ข้อควรระวังสำหรับยาตัวนี้ คือ ควรดื่มสุราในระหว่างใช้ยา ตั้งแต่เริ่มไปจนถึงยาเม็ดสุดท้ายหมดไป 24 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย

ในกรณีที่ได้รับยาทา ควรหลีกเลี่ยงวิธีการคุมกำเนิดบางชนิด เช่น ถุงยางอนามัยที่ทำจากยางลาเท็กซ์ แผ่นคุมกำเนิดในช่องคลอด เนื่องจากอาจทำให้ประสิทธิภาพของการคุมกำเนิดลดลง

การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการเกิดภาวะตกขาวมีกลิ่นเหม็น

- ควรหลีกเลี่ยงการสวนล้างช่องคลอดและการใช้น้ำยาอนามัยล้างเฉพาะที่โดยไม่จำเป็นเพราะช่องคลอดมีความสมดุลในตัวอยู่แล้ว ทำความสะอาดแค่ภายนอกใช้น้ำสะอาดอย่างเดียวและซับให้แห้งก็เพียงพอ
- ควรใช้ถุงยางอนามัยจะช่วยลดการเกิดภาวะนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการทำปฏิกิริยาของน้ำอสุจิในช่องคลอดเนื่องจากเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะตกขาวมีกลิ่นเหม็นได้
- ควรหลีกเลี่ยงการใช้ผ้าอนามัยแผ่นบางติดต่อกันทุกวัน เพราะอาจทำให้เกิดความอับชื้นและเป็นที่สะสมของเชื้อโรคได้
- ถ้าพบว่ามียาตกขาวผิดปกติ ควรรีบไปตรวจหาสาเหตุและรับการรักษา รวมถึงรับคำแนะนำต่างๆ จากแพทย์และพยาบาล

หลังการรักษาต้องมารับการตรวจซ้ำหรือไม่

หากอาการดีขึ้นภายใน 3-4 วัน ไม่จำเป็นต้องมารับการตรวจซ้ำ ภาวะนี้สามารถเกิดได้บ่อย จากกลไกการเกิดโรคตามธรรมชาติ เช่น ช่วงก่อนและหลังการมีประจำเดือน ท่านอาจสังเกตอาการเอง ก่อน หากหายไปได้เองใน 2-3 วัน ก็ไม่มีความจำเป็นต้องมารับการรักษา

หากท่านมีอาการเกิดซ้ำซาก ท่านควรมารับคำปรึกษาจากแพทย์ ในปัจจุบัน มีการรักษาทางเลือก หลายอย่าง เพื่อช่วยให้อาการดีขึ้น แต่ยังไม่มียาที่มีข้อมูลสนับสนุนมากนัก เช่น การใช้ยาเม็ดที่มีแลคโตบาซิลัส ใส่เข้าไปในช่องคลอด

จะต้องรักษาคุณนอนหรือไม่

ไม่จำเป็น ยกเว้นคุณนอนของท่านมีอาการปัสสาวะแสบขัดหรือปัสสาวะเป็นหนองหลังมีเพศสัมพันธ์

ภาวะนี้ทำให้มีบุตรยากหรือไม่

ในขณะนี้ ไม่มีหลักฐานดังกล่าว

หากเป็นภาวะนี้ในระหว่างการตั้งครรภ์จะเกิดอะไรขึ้น

พบว่าภาวะนี้มีผลต่อการตั้งครรภ์ โดยสัมพันธ์กับการแท้งบุตร การคลอดก่อนกำหนด และทารก น้ำหนักน้อยแรกเกิด จึงควรได้รับการรักษาทันทีเมื่อได้รับการวินิจฉัย

ภาวะนี้ทำให้เป็นมะเร็งปากมดลูกหรือไม่

ในขณะนี้ ไม่มีหลักฐานดังกล่าว

หากท่านมีข้อสงสัย หรือต้องการรับข้อมูลเพิ่มเติม

กรุณาติดต่อ หน่วยโรคติดต่อทางนรีเวชและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สตรี (คลินิก 309) ตึกผู้ป่วย นอก ชั้น3 โรงพยาบาลศิริราช โทรศัพท์ 02-419-7377 , 02-419-4899 ในวันและเวลาราชการ E-mail address: siriraj.309@hotmail.com หรือ siriraj.309@gmail.com